

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De kwaliteit van de
uitvoering van de civiele
taken door de Voogdijraad
Caribisch Nederland

Op Sint Eustatius en Saba

Utrecht, augustus 2017

De kwaliteit van de
uitvoering van de civiele
taken door de Voogdijraad
BES

Op Sint Eustatius en Saba

Samenvatting

In mei 2017 heeft de Inspectie Jeugdzorg toezicht uitgevoerd naar de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken van de Voogdijraad Caribisch Nederland. Het onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg richtte zich op beschermingsonderzoeken en onderzoeken over gezag en omgang omdat dit de zaken zijn waarin veiligheid en een onbedreigde ontwikkeling van kinderen nog meer op de voorgrond staan dan bij andere civiele taken van de Voogdijraad. De Voogdijraad Caribisch Nederland heeft drie vestigingen, op Bonaire, op Sint Eustatius en op Saba.

Begin 2016 heeft de inspectie een eerste toezicht naar de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken uitgevoerd. Dit onderzoek werd uitgevoerd op Bonaire en Sint Eustatius. Saba werd niet in het onderzoek betrokken, omdat het 'Kwaliteitskader van de Voogdijraad Caribisch Nederland voor de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba' hier nog niet ingevoerd was en er een vacature was voor de enige functie raadsonderzoeker op het eiland. Het oordeel van de inspectie luidde dat de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken op Bonaire voldoende is en op Sint Eustatius matig. Vanwege het eerdere oordeel matig is in 2017 een hertoets uitgevoerd bij de Voogdijraad op Sint Eustatius. Op Saba is voor het eerst toezicht uitgevoerd bij de Voogdijraad. De inspectie heeft geconstateerd dat de Voogdijraad de aanbevelingen van de inspectie uit 2016 heeft opgepakt. Op Sint Eustatius en Saba wordt multidisciplinair gewerkt en is er structureel aandacht voor de veiligheid van het kind tijdens het raadsonderzoek. Ook is de samenwerking in de keten verbeterd op Sint Eustatius.

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken door de Voogdijraad op zowel Sint Eustatius als Saba **voldoende** is.

Bij de Voogdijraad Saba en Sint Eustatius zijn negen van de elf criteria voldoende. De criteria die betrekking hebben op de mogelijkheid voor ouders en kinderen om voor hun individuele belangen op te komen en het uitvoeren systematisch kwaliteitsmanagement scoren matig.

De inspectie is van oordeel dat de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken door de Voogdijraad op alle criteria voldoende dient te zijn.

De Voogdijraad heeft de inspectie half augustus 2017 geïnformeerd over de verbetermaatregelen die zijn genomen op de criteria waarop de Voogdijraad matig scoort en de termijnen waarbinnen deze zullen zijn doorgevoerd.

De inspectie volgt de uitvoering van de verbetermaatregelen door middel van regulier toezicht.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	6
Voogdijraad Caribisch Nederland	6
Toezicht en toetsingskader	6
2 Bevindingen	8
2.1 Uitvoering onderzoek	8
2.2 Veiligheid.....	10
2.3 Cliëntenpositie	11
2.4 Organisatie	12
3 Eindoordeel en vervolg	15
Bijlage 1 Toetsingskader Voogdijraad Caribisch Nederland	17
Bijlage 2 Verantwoording	20
Bijlage 3 In het rapport gebruikte afkortingen	21

1 Inleiding

De Inspectie Jeugdzorg heeft het toezicht op de civiele taken van de Voogdijraad Caribisch Nederland. De Raad voor de Rechtshandhaving ziet toe op de uitvoering van de straftaken door de Voogdijraad.

Het doel van dit toezicht is om te beoordelen of de uitvoering van de civiele taken van de Voogdijraad van voldoende kwaliteit is.

Voogdijraad Caribisch Nederland

De Voogdijraad heeft de volgende taken: beschermingstaken, straftaken, adviestaken over gezag en omgang na scheiding, adviestaken over alimentatie, afstand, screening, adoptie en afstammingsvragen en overige adviestaken zoals het adviseren over huwelijksdispensatie.

De Voogdijraad Caribisch Nederland heeft drie vestigingen, op Bonaire, op Sint Eustatius en op Saba. Bij de vestiging op Bonaire werken vier raadsonderzoekers, een alimentatiemedewerker en een senior raadsonderzoeker, die de medewerkers aanstuurt. De directeur van de Voogdijraad werkt vanuit Bonaire en gaat met enige regelmaat naar Saba en Sint Eustatius. Op Sint Eustatius werken een raadsonderzoeker, een senior raadsonderzoeker en een alimentatiemedewerker. Op Saba werkt één raadsonderzoeker. Zij wordt aangestuurd door de senior raadsonderzoeker vanuit Sint Eustatius, die ook regelmatig naar Saba reist. De Voogdijraad heeft een gedragswetenschapper in dienst, die werkt voor de drie vestigingen. Zij heeft haar standplaats op Bonaire en gaat met enige regelmaat naar de vestigingen op de Bovenwindse eilanden. Verder is er veelvuldig contact via video conference, skype of telefonisch.

De senior raadsonderzoekers, de kwaliteitsmedewerker en de directeur vormen samen het MT, er is tweewekelijks overleg.

Toezicht en toetsingskader

Toezicht door de Inspectie Jeugdzorg

De Voogdijraad in Caribisch Nederland valt onder de verantwoordelijkheid van de Nederlandse rijksoverheid.¹ Sinds 1 juli 2017 is de grondslag voor het toezicht door de Inspectie Jeugdzorg op de kwaliteit van de jeugdzorg in de wet vastgelegd.²

In januari en februari 2016 heeft de Inspectie Jeugdzorg onderzoek gedaan bij de Voogdijraad Caribisch Nederland. Het doel van het toezicht was om te beoordelen of de uitvoering van de civiele taken van de Voogdijraad van voldoende kwaliteit is. Het onderzoek van de Inspectie Jeugdzorg richtte zich op beschermingsonderzoeken en onderzoeken over gezag en omgang omdat dit de zaken zijn waarin veiligheid en een onbedreigde ontwikkeling van kinderen nog meer op de

¹ De uitvoering van de taken van de Voogdijraad vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie.

² Wijziging Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

voorgond staan dan bij andere taken van de Voogdijraad. Het onderzoek werd uitgevoerd op Bonaire en Sint Eustatius. Saba is niet in het onderzoek betrokken, omdat het ' Kwaliteitskader van de Voogdijraad Caribisch Nederland voor de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba' hier nog niet ingevoerd was en er een vacature was voor de enige functie raadsonderzoeker op het eiland. Het eindoordeel van de inspectie luidde dat de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken door de Voogdijraad Caribisch Nederland op Bonaire **voldoende** is en op Sint Eustatius **matig**. In mei 2017 heeft de inspectie, vanwege het eerdere oordeel matig een hertoets uitgevoerd bij de Voogdijraad op Sint Eustatius. Op Saba is voor het eerst toezicht uitgevoerd bij de Voogdijraad.

Toetsingskader

De Voogdijraad heeft in 2015 het ' Kwaliteitskader van de Voogdijraad Caribisch Nederland voor de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba' ontwikkeld op basis van het Kwaliteitskader van de Nederlandse Raad voor de Kinderbescherming. De inspectie heeft de normen van het Kwaliteitskader van de Voogdijraad nader uitgewerkt in een toetsingskader (zie bijlage 1) waarin de verwachtingen van de inspectie staan. Het toetsingskader bestaat uit de volgende vier thema's: uitvoering onderzoek, veiligheid, cliëntenpositie en organisatie.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk geeft de Inspectie Jeugdzorg de bevindingen uit het toezicht weer gevolgd door haar oordeel op de thema's uitvoering onderzoek, veiligheid, cliëntenpositie en organisatie. Ieder thema is uitgewerkt in een aantal criteria. Elke paragraaf bevat de verwachting van de inspectie en een tabel met de oordelen uit 2015 en 2017 van de inspectie over elk criterium. Daar waar er verschillen zijn tussen de Voogdijraad Saba en Sint Eustatius worden deze benoemd.

2.1 Uitvoering onderzoek

De inspectie verwacht dat goed wordt onderzocht wat kinderen nodig hebben om zich onbedreigd te kunnen ontwikkelen.

Oordeel

1. Uitvoering onderzoek	Eustatius 2015	Eustatius 2017	Saba 2017
1.1 Professionals doen onderzoek van goede kwaliteit	O	V	V
1.2 Professionals betrekken kinderen en ouders bij het onderzoek	V	V	V
1.3 Professionals stemmen af met de bij de kinderen en hun ouders betrokken instanties	M	V	V

Onderbouwing

Ad 1.1. Professionals doen onderzoek van goede kwaliteit

De Voogdijraad voert onderzoek uit aan de hand van eisen en werkprocessen die zijn vastgelegd in het 'Kwaliteitskader van de Voogdijraad Caribisch Nederland voor de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba'. De medewerkers van Sint Eustatius en Saba kennen en werken met het Kwaliteitskader. Voor de uitvoering van het onderzoek maken de raadsonderzoekers gebruik van verschillende onderzoeksmethodes zoals het onderzoeksmodel uit de Nieuwe raadsmethodiek en de 'Drie huizenmethode', die ook in Nederland door de Raad voor de Kinderbescherming gebruikt worden.

Ieder onderzoek start met een multidisciplinair overleg, het start MDO, waarin de onderzoeksopzet wordt besproken en wordt vastgelegd in een onderzoeksplan. Het MDO wordt voorbereid aan de hand van een raamwerk en de checklist 'methode raadsonderzoek' waarin de voor het onderzoek relevante thema's staan en een veiligheidsinschatting, de Arij. Van het MDO wordt een verslag gemaakt in het registratiesystemen ACTS. Aan het eind van het onderzoek is een eind MDO waarin

het conceptrapport inclusief het advies worden besproken en vastgesteld. Zo nodig vindt er tussentijds een tussen MDO plaats.

Bij kwalitatief goed onderzoek hoort ook de tijdige start en afronding van het onderzoek. Dit is een aandachtspunt op zowel Sint Eustatius als Saba.

De senior raadsonderzoeker beoordeelt de verzoeken om onderzoek op een vaste dag in de week. Door deze werkwijze kan het gebeuren dat het besluit om een verzoek in behandeling te nemen langer dan zeven dagen duurt.

In het Kwaliteitskader is voor een kindbescherminsonderzoek een termijn van 75 dagen opgenomen. De inspectie heeft in ACTS gezien dat de doorlooptijden in een aantal zaken niet gehaald worden en dat deze zaken in het 'rood' staan. Uit het onderzoek van de inspectie blijkt dat de termijnoverschrijding op Sint Eustatius vaak veroorzaakt wordt doordat de raadsonderzoeker wacht op informatie van de ketenpartners. De medewerker ervaart schroom om de ketenpartners hierop aan te spreken. Op Saba is de nieuwe raadsonderzoeker in korte tijd geconfronteerd met een grote toestroom van nieuwe zaken, terwijl zij zelf nog niet volledig was ingewerkt.

Ad 1.2. Professionals betrekken kinderen en ouders bij het onderzoek

De raadsonderzoekers informeren ouders zowel schriftelijk als mondeling over de opzet en het doel van het onderzoek. Ouders mogen informanten, die zij van belang vinden voor het onderzoek, aandragen. De Voogdijraad beslist of dit verzoek wordt gehonoreerd.

Kinderen worden betrokken bij de uitvoering van het onderzoek en dan wordt ook uitgelegd wat de reden hiervoor is. Ongeacht de leeftijd wordt er met hen gesproken of worden zij geobserveerd, bijvoorbeeld op school of op de crèche.

Het advies en/of raadsrapport wordt altijd besproken met ouders. In het Kwaliteitskader is opgenomen dat kinderen tussen 12 en 16 jaar inzage krijgen in het eigen gedeelte van het rapport. Vanaf 16 jaar hebben kinderen recht op inzage van het gehele rapport.

Op Sint Eustatius en Saba is in het rapport van de Voogdijraad zichtbaar wat ouders vinden van het gegeven advies.

Ad 1.3. Professionals stemmen af met de bij de kinderen en hun ouders betrokken instanties.

De raadsonderzoekers gebruiken meerdere bronnen in het onderzoek. Dit zijn meestal school en jeugdzorg, soms ook politie, familieleden en hulpverleners van de ouders. In geval de rechter op verzoek van de Voogdijraad een ondertoezichtstelling (OTS) uitspreekt, worden het rapport en het verzoekschrift van de Voogdijraad na de OTS-uitspraak van de rechter naar de gezinsvoogd gemaïld. Als er geen ondertoezichtstelling wordt verzocht of uitgesproken, stuurt de Voogdijraad een rapport of brief met daarin de onderzoeksbevindingen en een advies met eventuele andere stukken naar de ambulante hulpverlening.

2.2 Veiligheid

De inspectie verwacht dat kinderen worden beschermd tegen gevaren die hun ontwikkeling bedreigen.

Oordeel

2. Veiligheid	Eustatius 2015	Eustatius 2017	Saba 2017
2.1 Professionals houden goed zicht op de veiligheid van kinderen	M	V	V
2.2 Professionals zorgen ervoor dat acuut onveilige situaties voor kinderen worden opgeheven	V	V	V

Onderbouwing

Ad 2.1. Professionals houden goed zicht op de veiligheid van kinderen

De veiligheid wordt systematisch ingeschat en besproken. Bij kindbescherminszaken vult de senior raadsonderzoeker de veiligheidschecklist, Arij, voorafgaand aan het start MDO in. Bij gezag en omgangszaken wordt de veiligheid niet ingeschat aan de hand van de Arij. De veiligheid komt wel altijd aan de orde in het start MDO, dit is een vast agendapunt op de standaardagenda voor het MDO. Om zicht te krijgen op de veiligheid van een kind, wordt tijdens beschermingsonderzoeken minimaal één keer een huisbezoek afgelegd. Met informanten, zoals politie, school en eventueel nog aanwezige hulpverlening in het gezin worden afspraken gemaakt om de Voogdijraad te informeren als de veiligheid van de kinderen in het geding is. Als er tijdens het onderzoek signalen van onveiligheid zijn kan de raadsonderzoeker een tussen MDO inplannen. In de dossiers zit de veiligheidschecklist Arij en is zichtbaar dat de in het MDO gemaakte afspraken door de gedragswetenschapper zijn vastgelegd.

Ad 2.2. Professionals zorgen ervoor dat acuut onveilige situaties voor kinderen worden opgeheven

Op beide eilanden zijn de mogelijkheden om in een acute situatie het kind uit huis te plaatsen beperkt, maar er worden zo nodig oplossingen gevonden binnen het netwerk van het gezin. Op Saba maakt de raadsonderzoeker veiligheidsafspraken met bijvoorbeeld de familie en hulpverleners rond het gezin. Ouders worden hiervoor zoveel mogelijk uitgenodigd. Een aandachtspunt is dat hoe medewerkers kunnen handelen als sprake is van acute situaties waarin de veiligheid van kinderen in gevaar is, niet duidelijk is uitgewerkt in het kwaliteitskader van de Voogdijraad. De te volgen procedures, zoals het vragen van een voorlopige ondertoezichtstelling of een voorlopige toevertrouwing aan de Raad, zijn slechts summier

beschreven. Als zich een acute situatie voordoet nemen de raadsonderzoekers van Sint Eustatius en Saba daarom contact op met de senior raadsonderzoeker, die de te volgen procedures kent en de raadsonderzoeker vertelt hoe te handelen. De inspectie verwacht dat de Voogdijraad de medewerkers voldoende handvatten geeft om te kunnen handelen in geval van acute onveiligheid.

2.3 Cliëntenpositie

De inspectie verwacht dat kinderen en hun ouders voldoende mogelijkheden krijgen om voor hun individuele en gemeenschappelijke belangen op te komen.

Oordeel

3. Cliëntenpositie	Eustatius 2015	Eustatius 2017	Saba 2017
3.1 De Voogdijraad geeft kinderen en hun ouders de mogelijkheid om voor hun individuele belangen op te komen.	M	M	M
3.2 De Voogdijraad gaat zorgvuldig om met de gegevens van kinderen en hun ouders.	V	V	V

Onderbouwing

Ad 3.1. De Voogdijraad geeft kinderen en hun ouders de mogelijkheid om voor hun individuele belangen op te komen

Ouders krijgen bij de start van het onderzoek een folder waarin is beschreven waar zij in geval van klachten terecht kunnen. De folder is geschreven in drie talen: Nederlands, Papiaments en Engels. Een aandachtspunt is dat ouders en kinderen nog niet actief geweest worden op het bestaan van de klachtenregeling bij de start van het onderzoek.

Ouders kunnen met klachten terecht bij de raadsonderzoeker, senior raadsonderzoeker of directeur. De praktijk is dat in geval van klachten, de ouder uitgenodigd wordt voor een gesprek met een andere (senior) raadsonderzoeker of met de directeur. In de praktijk komt het weinig voor dat ouders een klacht indienen.

Als ouders een klacht aan een onafhankelijke klachtencommissie willen voorleggen, kunnen zij dit doen bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN). In 2016 zijn er geen klachten ingediend.

In het kwaliteitskader is vastgelegd dat cliënten zich mogen laten bijstaan door een door henzelf aangedragen vertrouwenspersoon. Cliënten worden hier echter niet actief op geattendeerd en dit staat ook niet in de folder die bij de start van het onderzoek uitgereikt wordt. Hoewel de cliënt recht heeft zich te laten bijstaan, is de Voogdijraad terughoudend in het honoreren van verzoeken, omdat medewerkers het vanwege de mogelijke gevoeligheid van kwesties die aan de orde komen, niet altijd in het belang van de cliënt vinden om in het bijzijn van een vertrouwenspersoon te spreken met een cliënt.

Ad 3.2. De Voogdijraad gaat zorgvuldig om met de gegevens van kinderen en hun ouders
Raadsonderzoekers rapporteren volgens een vast format. Een onderdeel daarvan is de beantwoording van de onderzoeksvragen. De informatie die in het rapport is opgenomen mag niet ouder zijn dan drie maanden. Als de informatie ten tijde van het schrijven van het rapport verouderd is wordt de informatie geactualiseerd.

In het rapport staat ook wie informatie over het gezin heeft gegeven. De dossiers bevatten de gespreksverslagen van de gesprekken met informanten. In het rapport en het dossier is zichtbaar dat de wijze waarop de informatie is verwerkt en wordt weergegeven is geaccordeerd door de informant. Het concept rapport wordt gelezen door de senior raadsonderzoeker en door de gedragswetenschapper, die bewaakt of de onderzoeksvragen zijn beantwoord.

Als cliënten het niet eens zijn met de weergave van de onderzoeksbevindingen in de rapportage, dan kunnen zij dit aangeven. Feitelijke zaken die onjuist zijn weergegeven, zoals een geboortedatum of naam, worden in het rapport gewijzigd. De visie van de ouders wordt in het rapport weergegeven.

2.4 Organisatie

De inspectie verwacht dat de Voogdijraad zorgt voor voorwaarden om verantwoord onderzoek te doen.

Oordeel

4. Organisatie	Eustatius 2015	Eustatius 2017	Saba 2017
4.1 De Voogdijraad voert systematisch kwaliteitsmanagement uit	M	M	M
4.2 De Voogdijraad zet gekwalificeerde professionals in	M	V	V
4.3 De Voogdijraad handelt conform de wet om zijn doelen te bereiken	O	V	V
4.4 De Voogdijraad voert zijn taken in samenhang met andere ketenpartners uit	O	V	V

Onderbouwing

Ad 4.1. De Voogdijraad voert systematisch kwaliteitsmanagement uit

De Voogdijraad heeft een visie op hoe goed onderzoek moet worden uitgevoerd. Deze visie is in de vorm van eisen en normen vastgelegd in het Kwaliteitskader. De uitvoering hiervan (zoals het formuleren van onderzoeksvragen en besluitvorming met betrekking tot het advies in een MDO, juiste registratie van contacten, verslagen etc.) wordt bewaakt door de senior raadsonderzoekers.

Hoewel de Voogdijraad informatie verzamelt over de kwaliteit van de uitvoering zoals de doorlooptijden, vertaalt dit zich nog niet in een systematische en zichtbare sturing op het primair proces. De Voogdijraad heeft in maart 2017 een interne audit uitgevoerd om zicht te krijgen in hoeverre de verbeteringen naar aanleiding van het inspectierapport van 2016 in de praktijk zijn doorgevoerd. De audit geeft een redelijk kritisch beeld over de afzonderlijke teams. Een reactie van de directie op de uitkomsten van de audit was ten tijde van het toezicht nog niet beschikbaar. Het kwaliteitskader is naar aanleiding van de inspectiebevindingen en de uitkomsten van de audit op onderdelen aangepast.

Ad 4.2. De Voogdijraad zet gekwalificeerde professionals in

Bij de Voogdijraad werken raadsonderzoekers die op hbo-niveau zijn geschoold voor de functie die zij uitoefenen. De senior raadsonderzoeker die de raadsonderzoekers van Saba en Sint Eustatius aanstuurt heeft de post-hbo opleiding jeugdbescherming van de Raad voor de Kinderbescherming in Nederland gevolgd. De Voogdijraad beschikt sinds juni 2016 over een gedragswetenschapper, afkomstig van de Raad voor de Kinderbescherming in Nederland. Zij werkt voor de hele Voogdijraad. De raadsonderzoekers van Sint Eustatius en Saba hebben de opleiding jeugdbescherming van de Raad voor de Kinderbescherming niet gevolgd.

De directeur van de Voogdijraad onderzoekt de mogelijkheden om de opleiding jeugdbescherming van de Raad voor de Kinderbescherming aan een groep raadsonderzoekers van de Voogdijraden op de BES, Curaçao, Aruba en Sint Maarten aan te bieden.

De net gestarte raadsonderzoekers zijn summier ingewerkt op Bonaire (de raadsonderzoeker Saba heeft een week en de raadsonderzoeker van Sint Eustatius heeft twee weken meegelopen). Een senior raadsonderzoeker van Bonaire is twee weken op Saba geweest om de raadsonderzoeker wegwijs te maken in praktische zaken en oude zaken door te lopen. Daarnaast is de gedragswetenschapper drie dagen op Saba geweest om met de raadsonderzoeker het hele onderzoeksproces en de wijze van rapporteren door te nemen. De raadsonderzoeker op Sint Eustatius wordt werkende weg ingewerkt en stelt veel vragen aan de senior raadsonderzoeker. Het feit dat de raadsonderzoekers niet de opleiding jeugdbescherming gevolgd hebben en nog niet volledig zijn ingewerkt in combinatie met het kleine team dat op de Bovenwinden werkt en het ontbreken van gedetailleerde werkprocessen maakt dat de raadsonderzoekers nog niet volledig zijn toegerust voor hun werkzaamheden.

Een aandachtspunt is het inwerken van nieuwe raadsonderzoekers. Omdat de raadsonderzoekers niet de opleiding jeugdbescherming gevolgd hebben, gedetailleerde werkprocessen ontbreken en er gewerkt wordt in een klein team is het van belang dat nieuwe raadsonderzoekers gedegen worden ingewerkt in de praktijk om voldoende toegerust te zijn voor hun werkzaamheden.

De senior raadsonderzoeker heeft een POP gesprek gehad met de medewerkers, waarbij stil gestaan is bij de behoeften aan scholing. De raadsonderzoekers krijgen de gelegenheid om naar cursussen te gaan, zij doen bijvoorbeeld ook mee met cursusaanbod van JGCN.

Ad. 4.3. De Voogdijraad handelt conform de wet om zijn doelen te bereiken

Van alle medewerkers van de Voogdijraad op Bonaire is een verklaring omtrent het gedrag (VOG) aanwezig bij de RCN.

Er is nog geen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling op de BES eilanden. De aanpak van kindermishandeling is wel onderwerp van gesprek met de ketenpartners. Op Saba is een convenant tussen politie en hulpverlening afgesloten. Bij vermoedens van kindermishandeling zijn afspraken gemaakt wie wat doet, bijvoorbeeld de jeugdzorg, politie of leerplichtambtenaar doen een eerste beoordeling en melden zo nodig bij de Voogdijraad.

Op Sint Eustatius is een bijeenkomst georganiseerd waar de Voogdijraad, JGCN, scholen en politie met elkaar besproken hebben waar een melding in eerste instantie thuis hoort.

Hoewel de Voogdijraad geen interne richtlijn heeft hoe te handelen bij vermoedens van kindermishandeling is hier wel structureel aandacht voor, onder andere in het MDO. De raadsonderzoekers weten wat ze moeten doen, namelijk overleg plegen met de senior raadsonderzoeker en gedragswetenschapper en het uitzetten van acties.

Ad 4.4. De Voogdijraad voert zijn taken in samenhang met andere ketenpartners uit

De Voogdijraad heeft samenwerkingsafspraken met JGCN vastgelegd. Uit de evaluatie van de afspraken blijkt dat beide partijen tevreden zijn over de gemaakte afspraken en de wijze waarop deze worden nagekomen. De raadsonderzoekers en de medewerkers van JGCN op Sint Eustatius en Saba kunnen elkaar makkelijk vinden. Bij problemen in de samenwerking wordt intern opgeschaald.

Met de overige ketenpartners verloopt de samenwerking steeds beter. Een aandachtspunt is het concretiseren van afspraken met betrekking tot informatie-uitwisseling tijdens het raadsonderzoek. Het duurt vaak lang voordat een ketenpartner reageert op een verzoek van de Voogdijraad om informatie te verstrekken. De raadsonderzoekers ervaren schroom om de ketenpartners daarop aan te spreken. Met Mental Health Care (MHC) is het in verband met het beroepsgeheim nog zoeken welke informatie en hoe deze gedeeld kan worden met de Voogdijraad. Op Sint Eustatius is er sinds een half jaar weer een Justitieel casusoverleg, waarin onder andere de politie, de leerplichtambtenaar, het Openbaar Ministerie en scholen participeren, de senior raadsonderzoeker is voorzitter. In het voorjaar van 2017 is een mini-conferentie georganiseerd waarbij onder andere de Voogdijraad Saba en Voogdijraad Sint Eustatius, JGCN Saba, JGCN Sint Eustatius, de rechterlijke macht en de gezinsvoogdij Sint Maarten aan deelnamen. De verschillende ketenpartners hebben elkaar voorgelicht over ieders taken, rollen en positionering in de keten. Deze conferentie was volgens de deelnemers een groot succes en het streven is deze jaarlijks te herhalen.

Op Saba heeft de raadsonderzoeker na haar komst flink geïnvesteerd in de samenwerking met JGCN, het Openbaar lichaam, MHC en de scholen. De samenwerking met deze partners is goed te noemen. De raadsonderzoeker participeert ook in de driewekelijkse 'casemeeting' waar zorgelijke casus worden besproken door de ketenpartners, waaronder de politie. De beleidsmedewerker van het Openbaar Lichaam is voorzitter.

3 Eindoordeel en vervolg

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken door de Voogdijraad op zowel Sint Eustatius als Saba **voldoende** is.

Bij de Voogdijraad Saba en Sint Eustatius zijn negen van de elf criteria voldoende. De criteria die betrekking hebben op de mogelijkheid voor ouders en kinderen om voor hun individuele belangen op te komen en het uitvoeren systematisch kwaliteitsmanagement scoren op beide eilanden matig.

Positieve bevindingen

De inspectie ziet dat de Voogdijraad de aanbevelingen van de inspectie heeft opgepakt. Zo wordt nu op zowel Sint Eustatius als Saba multidisciplinair gewerkt en is er structureel aandacht voor de veiligheid van het kind tijdens het raadsonderzoek.

De samenwerking met de ketenpartners op zowel Sint Eustatius als Saba vraagt om continue aandacht en afstemming. Op Sint Eustatius is een duidelijke verbetering gemaakt zowel met betrekking tot het multidisciplinair werken als in de samenwerking in de hulpverleningsketen. De samenwerkingsafspraken met JGCN op Sint Eustatius hebben er mede toe geleid dat de medewerkers elkaar makkelijker kunnen vinden, bij problemen wordt opgeschaald. De samenwerking met MHC, met name op het thema informatie-uitwisseling in relatie tot het beroepsgeheim, is daarbij een aandachtspunt.

Op Saba heeft de nieuwe raadsonderzoeker zich in korte tijd een positie in de justitiële en zorgketen verworven en is het gezicht van de Voogdijraad geworden. De samenwerking van de Voogdijraad met de ketenpartners is goed van de grond gekomen.

Verbeterpunten

De inspectie verwacht dat kinderen en hun ouders voldoende mogelijkheden krijgen om voor hun individuele en gemeenschappelijke belangen op te komen. Een onderdeel hiervan is dat ouders en kinderen zich kunnen laten bijstaan door een vertrouwenspersoon. Hoewel dit in het beleid van de Voogdijraad is opgenomen, wordt in de praktijk terughoudend omgegaan met deze mogelijkheid. Ouders worden bovendien niet actief geïnformeerd over dit recht.

De inspectie verwacht dat de Voogdijraad zorgt voor voorwaarden om verantwoord onderzoek te doen, waaronder systematische bewaking van de kwaliteit. Vanuit het registratiesysteem ACTS is het mogelijk om zowel continu als periodiek managementinformatie te verkrijgen. De informatie wordt wel verzameld, maar de beschikbare informatie wordt nu nog niet voldoende gebruikt om hier ook op te sturen. De functie van management informatie is dat op tijd afwijkingen geconstateerd worden, zo nodig bijgestuurd kan worden en de kwaliteit van het primair proces kan verbeteren.

Vervolg

De inspectie is van oordeel dat de kwaliteit van de uitvoering van de civiele taken door de Voogdijraad op alle criteria en op alle eilanden voldoende dient te zijn.

De inspectie verwacht dat de Voogdijraad op de criteria waarop de Voogdijraad matig scoort verbeteringen doorvoert.

De Voogdijraad heeft de inspectie half augustus 2017 geïnformeerd over de verbetermaatregelen die zijn genomen op de criteria waarop de Voogdijraad matig scoort en de termijnen waarbinnen deze zullen zijn doorgevoerd.

De inspectie volgt de uitvoering van de verbetermaatregelen.

Bijlage 1 - Toetsingskader Voogdijraad Caribisch Nederland

1. UITVOERING onderzoek <i>Onderzocht wordt wat kinderen nodig hebben om zich onbedreigd te kunnen ontwikkelen.</i>		Kwaliteitskader Voogdijraad
1.1	<p>Professionals doen onderzoek van voldoende kwaliteit.</p> <p><i>Verwachtingen inspectie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionals werken volgens professionele standaarden. • Professionals verrichten het onderzoek tijdig • Professionals nemen kernbeslissingen in multidisciplinair verband. • Professionals bewaken continuïteit van de hulp 	<p><i>Als professionele standaard heeft de Voogdijraad geformuleerd:</i></p> <p>Zorgvuldigheid Werken conform beschreven procedures en gebruik makend van methodieken. Er is multidisciplinair overleg en overleg met externe professionals). Multidisciplinaire werkwijze, de definitieve besluitvorming c.q. het advies is een product van de multi-inzetbaarheid van het team.</p> <p>Nauwkeurig Genomen besluiten zijn deugdelijk gemotiveerd met duidelijke procesbeschrijving Starten dan wel uitbreiden van onderzoek is goed onderbouwd Zaken worden geregistreerd in het registratiesysteem van de Voogdijraad.</p> <p><i>Transparante onderzoekstermijnen, bij afwijking wordt cliënt tijdig geïnformeerd. (De doorlooptijden staan genoemd in de diverse protocollen: KB 75 dagen, gezag en omgang 73 dagen, tijdelijke voogdij 105 dagen)</i></p> <p><i>In het rapport worden de feiten, analyse en beoordeling van de aangetroffen problematiek beschreven op grond waarvan de besluitvorming heeft plaats gehad.</i></p>
1.2	<p>Professionals betrekken kinderen en ouders bij het onderzoek.</p> <p><i>Verwachtingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionals informeren ouders en kinderen over de opzet en het doel van het onderzoek • Professionals bieden ouder(s) en kind(eren) duidelijkheid over de uitvoering van het onderzoek • Professionals bejegenen kinderen en hun ouders met respect en nemen hen serieus 	<p>Zorgvuldigheid Wederkerige en pro-actieve informatievoorziening in het contact naar en van ouder(s) en kind(en)</p> <p><i>Onderzoeker biedt kind(eren) en hun ouder(s) duidelijkheid over de aanleiding voor, het doel en de uitvoering van het onderzoek</i></p> <p><i>Voorgenomen advies/besluit wordt met ouder(s) en kind(eren) besproken en zij krijgen inzage in het rapport.</i></p> <p>Cliëntgericht Het kind staat centraal. Klantvriendelijkheid en klantgericht</p> <p>Inzet tolk</p>

1.3	Professionals stemmen af met de bij de kinderen en hun ouders betrokken instanties.	
	<p><i>Verwachtingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionals betrekken de informatie van ketenpartners bij hun onderzoek • Professionals zorgen voor een tijdige en volledige overdracht naar overige betrokken instanties. 	<p><i>De informatie van de ketenpartners wordt meegenomen in het onderzoek en de rapportage.</i></p> <p><i>De onderzoeker houdt open communicatie met de keten, collegiale opstelling naar de keten. De Voogdijraad onderhoudt contacten met de keten (integriteit en privacy garanderen door transparant te zijn, per zaak afwegen in hoeverre 100% inzage nodig is) Wees duidelijk: positioneren in de relatie op de kaders die de medewerker van de Voogdijraad heeft</i></p>

2. VEILIGHEID <i>Kinderen worden beschermd tegen gevaren die hun ontwikkeling bedreigen.</i>		Kwaliteitskader Voogdijraad
2.1	Professionals houden goed zicht op de veiligheid van kinderen.	
	<p><i>Verwachtingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionals hebben een actueel beeld van de veiligheid van kinderen. • Professionals schatten de veiligheid van kinderen op eenduidige wijze in. • Professionals beoordelen de veiligheid in multidisciplinair verband. 	<p><i>Fysieke veiligheid kind staat voorop: 1^e vraag: is kind veilig? 2^e vraag is ingrijpen in het belang van het kind? 3^e vraag; eerst handelen dan uitleggen of eerst uitleggen dan handelen?</i></p> <p><i>Multidisciplinaire werkwijze, de definitieve besluitvorming c.q. het advies is een product van de multi-inzetbaarheid van het team.</i></p>
2.3	Professionals zorgen ervoor dat acuut onveilige situaties voor kinderen worden opgeheven.	
	<p><i>Verwachtingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Professionals treden bij acute onveiligheid actief op. • Professionals bepalen multidisciplinair hoe bij acute onveiligheid van kinderen te handelen. • Professionals zijn toegerust om met acuut onveilige situaties voor kinderen om te kunnen gaan. 	<p><i>Bij ernstige bedreiging van het kind waarbij direct ingrijpen noodzakelijk is, is de Voogdijraad ook buiten kantooruren telefonisch oproepbaar via piketdienst. Multidisciplinaire werkwijze, de definitieve besluitvorming c.q. het advies is een product van de Multi-inzetbaarheid van het team.</i></p>

3. CLIËNTENPOSITIE <i>Kinderen en hun ouders krijgen voldoende mogelijkheden om voor hun individuele en gemeenschappelijke belangen op te komen.</i>		Kwaliteitskader Voogdijraad
3.1	De Voogdijraad geeft kinderen en hun ouders de mogelijkheid om voor hun individuele belangen op te komen.	
	<p><i>Verwachtingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad onderneemt actie indien kinderen en/of hun ouders aangeven ontevreden te zijn over de aan hen geboden hulp. • Kinderen en/of hun ouders kunnen gebruikmaken van een onafhankelijke vertrouwenspersoon. • Kinderen en/of hun ouders kunnen een klacht indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie. 	<p><i>Cliënt kan zich bij laten staan door een vertrouwenspersoon</i></p> <p><i>De Voogdijraad heeft een formele klachtenprocedure</i></p>
3.2	De Voogdijraad gaat zorgvuldig om met de gegevens van kinderen en hun ouders.	
	<p><i>Verwachtingen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad waarborgt de privacy van kinderen en hun ouders. 	<p><i>De Voogdijraad hanteert normen Wet Bescherming Persoonsgegevens. Betrokkenen hebben recht op correctie</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad zorgt voor waarheidsgetrouwe verslaglegging. • De Voogdijraad reageert adequaat op een inzage-, afschrift-, of wijzigingsverzoek van kinderen en/of hun ouders. 	<p>persoonsgegevens. Inzage: feitelijke onjuistheden worden gewijzigd, cq verwijderd.</p> <p>Niet oordelen over omstandigheden cliënten: feitelijk zijn.</p>
--	---	--

4. ORGANISATIE		Kwaliteitskader Voogdijraad
<i>De Voogdijraad voorziet in de voorwaarden om verantwoord onderzoek te doen.</i>		
4.1	De Voogdijraad voert systematisch kwaliteitsmanagement uit.	
	<p>Verwachtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad heeft een visie op hoe hij goed onderzoek uitvoert. • De Voogdijraad verzamelt systematisch informatie over de kwaliteit van de taakuitvoering • De Voogdijraad brengt op basis van de verzamelde informatie veranderingen aan om de kwaliteit van de werkzaamheden te verbeteren 	De Voogdijraad heeft een visie vastgelegd in het Kwaliteitskader
4.2	De Voogdijraad zet gekwalificeerde professionals in	
	<p>Verwachtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad zet professionals in die aantoonbaar zijn geschoold voor de functie die zij uitoefenen. • De Voogdijraad biedt medewerkers de mogelijkheid kennis en vaardigheden actueel te houden. • De Voogdijraad heeft richtlijnen en procedures vastgesteld voor het handelen van de professionals. 	<p>Onpartijdige/niet vooringenomen houding en werkwijze(bij familie/vrienden/buren/kennissen, zaak overdragen)</p> <p>Gedragscodes voor de raadsmedewerker</p>
4.3	De Voogdijraad handelt conform de wet om zijn doelen te bereiken.	
	<p>Verwachtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad beschikt over actuele VOG's van medewerkers die contact hebben met kinderen of hun ouders. • De Voogdijraad handelt volgens een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. • De Voogdijraad hanteert de wettelijke bewaartermijn voor dossiers. 	<p>De Voogdijraad hanteert normen Wet Bescherming Persoonsgegevens.</p> <p>De Voogdijraad hanteert bewaartermijnen.</p>
4.4	De Voogdijraad voert zijn taken in samenhang met andere ketenpartners uit.	
	<p>Verwachtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Voogdijraad heeft samenwerkingsafspraken met haar ketenpartners vastgelegd. • De Voogdijraad stelt haar professionals in staat samen te werken met ketenpartners. 	<p>Onderzoeker houdt open communicatie met de keten, collegiale opstelling naar de keten. De Voogdijraad onderhoudt contacten met de keten (integriteit en privacy garanderen door transparant te zijn, per zaak afwegen in hoeverre 100% inzage nodig is)</p> <p>Wees duidelijk: positioneren in de relatie op de kaders die de medewerker van de Voogdijraad heeft</p>

Bijlage 2 Verantwoording

Op Sint Eustatius is het toezicht uitgevoerd door twee inspecteurs van 9 tot en met 10 mei 2017. Het onderzoek bestond uit de volgende onderdelen:

1. Gesprek met de coördinator van het CJG Sint Eustatius (onderdeel van JGCN) ook over situatie op Saba;
2. Gesprek met een gezinsvoogd van CJG Sint Eustatius
3. Gesprek met Openbaar Lichaam Sint Eustatius, gevolgd door bijwonen van een multi disciplinair overleg waaraan onder andere deelnamen JGCN, de Voogdijraad, MHC, Openbaar lichaam;
4. Gestructureerd interview aan de hand van dossiers met een raadsonderzoeker van de Voogdijraad Sint Eustatius;
5. Gestructureerd interview met de tijdelijk senior raadsonderzoeker (afkomstig van de Raad voor de Kinderbescherming) van de Voogdijraad Sint Eustatius;
6. Beoordeling van vier door de inspectie geselecteerde dossiers van de Voogdijraad Sint Eustatius;

Op Saba is het toezicht uitgevoerd door twee inspecteurs op 8 mei 2017. Het onderzoek bestond uit de volgende onderdelen:

1. Gestructureerd interview aan de hand van dossiers met de raadsonderzoeker Voogdijraad Saba;
2. Beoordeling van drie door de inspectie geselecteerde dossiers van de Voogdijraad Saba;
3. Gesprek met beleidsmedewerker Openbaar Lichaam Saba.

Op Bonaire zijn de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd om het beeld van de kwaliteit van de Voogdijraad op Saba en Sint Eustatius te completeren.

1. Gestructureerd interview met de gedragswetenschapper Voogdijraad;
2. Beoordeling uitkomsten audit;
3. Gesprek met de directeur Voogdijraad BES en de kwaliteitsmedewerker over de uitkomsten van de audit, de interne kwaliteitsbewaking en sturingsrol en de stand van zaken van de uitvoering van de verbetermaatregelen na het inspectieonderzoek in 2016;
4. Inzien van relevante documenten zoals beleidsstukken, formats, werkprocessen, protocollen en P-overzichten mbt aanwezigheid van VOG's.

Bijlage 3 In het rapport gebruikte afkortingen

ACTS	Registratiesysteem van de Voogdijraad Caribisch Nederland
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
HBO	Hoger beroepsonderwijs
MHC	Mental Health Caribbean
JGCN	Jeugdzorg en gezinsvoogdij Caribisch Nederland
MDO	Multidisciplinair overleg
OTS	Ondertoezichtstelling
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VOTS	Voorlopige ondertoezichtstelling
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wat is het landelijk toezicht jeugd?

Het landelijk toezicht jeugd bestaat uit de Inspectie Jeugdzorg (IJZ), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ).

Wat zegt de wet over het landelijk toezicht jeugd?

De Jeugdwet geeft de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen de volgende taken:

- onderzoek doen naar de kwaliteit in algemene zin van de jeugdhulp, de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering, de certificerende instelling, het adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling, de Raad voor de Kinderbescherming en de justitiële jeugdinrichtingen;
- toezicht houden op de naleving van de kwaliteitseisen die in de wet staan;
- voorstellen doen voor verbetering.

Het toezicht gebeurt uit eigen beweging of op verzoek van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en/of de minister van Veiligheid en Justitie. Het landelijk toezicht houdt bij de vervulling van haar taak rekening met de behoeften van gemeenten.

Wat is toezicht?

Toezicht houden betekent dat de inspecties informatie verzamelen over de kwaliteit van de instellingen die onder de Jeugdwet vallen, zich een onafhankelijk oordeel vormen en zo nodig ingrijpen. Daarbij kijken zij of het beleid voor deze instellingen in de praktijk goed werkt. De rapporten zijn in principe openbaar. De openbaar gemaakte rapporten staan op de website van de inspecties.

Wat wil het landelijk toezicht jeugd bereiken?

Het landelijk toezicht jeugd wil met haar onderzoeken bijdragen aan:

- het behouden en bevorderen van de kwaliteit van de jeugdhulp en de instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en de andere instellingen in het jeugddomein;
- het versterken van de positie van jeugdigen en hun ouders of verzorgers (de cliënten);
- de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het beleid.

Waarop houdt zij toezicht?

Er zijn vijf verschillende wetten en regelingen met toezichttaken en bevoegdheden voor de inspecties die het landelijk toezicht jeugd vormen:

- Jeugdwet;
- Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen;
- Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie;
- Wet Centraal Orgaan opvang Asielzoekers;
- Subsidieregeling opvang kinderen van ouders met een trekkend/varend bestaan.

Op grond van die wetten en al dan niet in samenwerking met andere inspecties wordt er toezicht gehouden op de volgende organisaties:

- de jeugdhulpaanbieders (jeugdzorg, jeugd-GGZ en jeugd-LVB);
- de certificerende instelling voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- de instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de justitiële jeugdinrichtingen;
- de vergunninghouders voor interlandelijke adoptie;
- de opvangvoorzieningen voor (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen;
- de Raad voor de Kinderbescherming;
- Halt;
- de schippersinternaten.

Inspectie Jeugdzorg

Postbus 483

3500 AL Utrecht

088 3700230

www.inspectiejeugdzorg.nl